

Collegebesluit

Org. onderdeel: SOB/RO/BS
 Opsteller: C. Rijsbosch
 User-id: RIJC Tel: 4428

Onderwerp:
**INTENTIEVERKLARING RUIMTELIJKE ADAPTATIE
 KLIMAATVERANDERING**

Toelichting:

Het Ministerie van Infrastructuur & Milieu streeft vanuit het Deltaprogramma Nieuwbouw & Herstructurering naar het klimaatbestendig maken van Nederland in de periode tot 2050. Een van de ambities is een toekomstbestendig stedelijk gebied, waterveilig en bestand tegen extreem weer. Op 9 oktober zijn wij met vele andere 'koplopers' door het ministerie uitgenodigd de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie te ondertekenen. In deze verklaring onderschrijven partijen de noodzaak voor en de bereidheid tot samenwerking aan klimaatmaatregelen in de eigen stedelijke omgeving. Deze intentie sluit aan op onze ambities en doelstellingen zoals verwoord in de Structuurvisie, Toekomstagenda Milieu, Stedelijk Beheer, programma's Duurzaam en Groene Stad. Aan het ondertekenen van de intentieverklaring hangen geen directe, extra (financiële) verplichtingen anders dan wij al hebben vanuit ons huidige beleid en ambities.

Het college besluit:

1. in te stemmen met de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie;

2. de burgemeester machtigt portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening, wethouder Hans Buijtelaar, om namens de gemeente Amersfoort de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie te ondertekenen.

Reg.nr. 4781338
 Datum 23-09-2014

Afdoening Motie / Toezegging **Uit Raad datum:**

M nr. M-.....
 T DOCS nr. besluitenlijst:

Verantwoordelijk Ambtenaar **Datum** **Paraaf**

■ Afdelingshoofd

23/9

[Handwritten signature]

■ Controller

24/9/14

■ GMT

24/9/14

Collegebehandeling

■ agenderen voor datum: 30-9-2014

■ agendastuk

hamerstuk

geheim

embargo datum: tijd:

Verantwoordelijk Portefeuillehouder **Datum** **Paraaf Akkoord**

■ burgemeester

26/9

[Handwritten signature]

■ weth. Buijtelaar

25/9

[Handwritten signature]

weth. Houwing

■ weth. Van den Berg

24/9

[Handwritten signature]

■ weth. Tigelaar

25/9

[Handwritten signature]

weth. Imming

weth. ---

Advies De Raad

De Ronde

Peiling

Voorbereiding besluit

Het Besluit

Raadsinformatiebrief

■ geen

Collegebesluit d.d.:

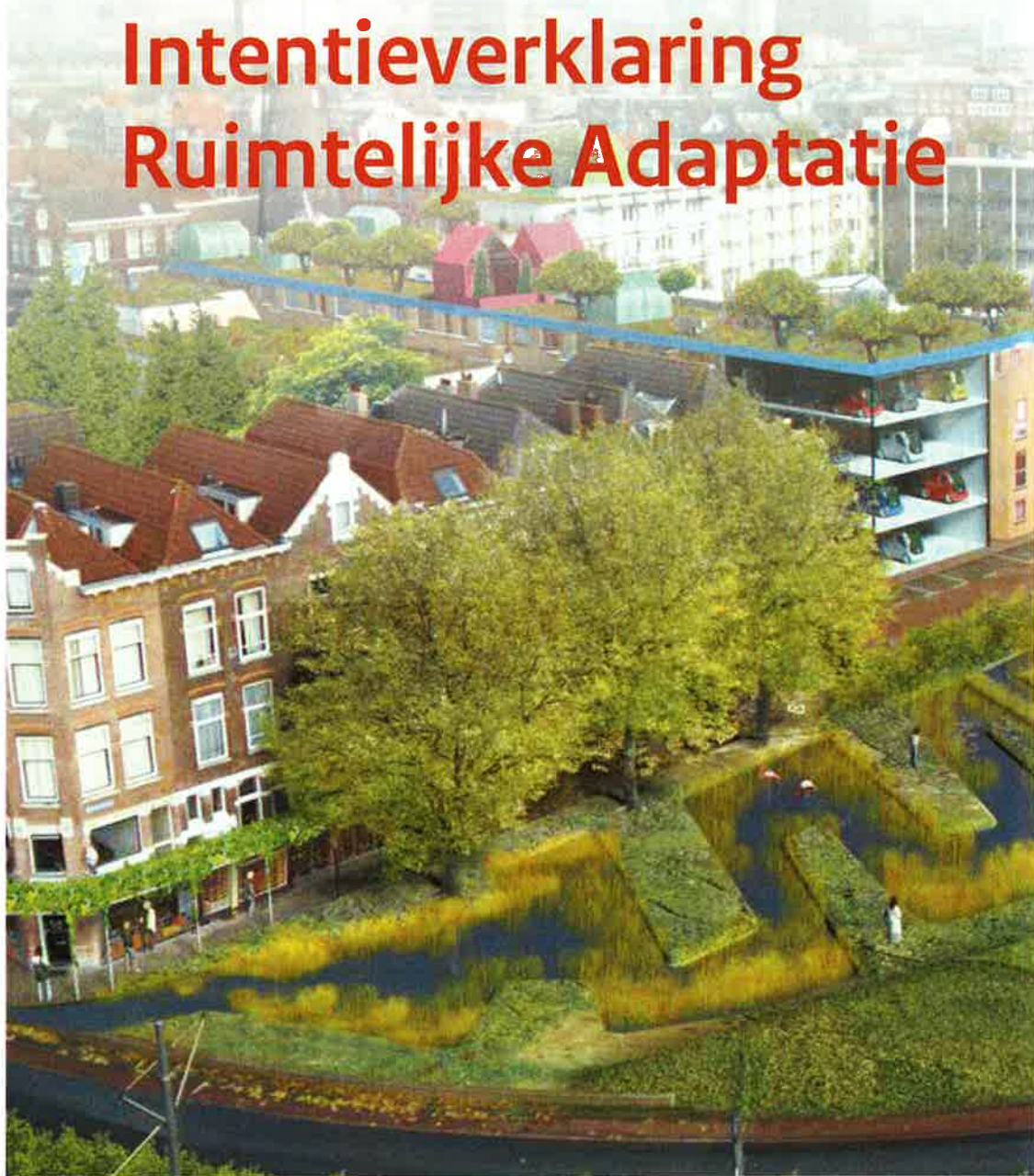
conform
 aangehouden
 vervallen

Deltaprogramma | Nieuwbouw en herstructurering

Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie

Wateroverlast

Wateroverlast is waarschijnlijk het meest zichtbare probleem. Steeds vaker staan winkels en kelders vol water. Zo viel in de provincies Utrecht en Zuid-Holland in het weekend van 12 oktober 2013 net zoveel neerslag als normaal gesproken in die hele maand. Volgens het KNMI zullen zulke buien steeds vaker voorkomen. Dit levert enorme economische schade op, zowel voor winkeliers die hun winkels moeten sluiten, als voor particulieren die schade krijgen aan hun eigen huis en spullen. Wateroverlast kan er ook voor zorgen dat ziekenhuizen niet optimaal meer functioneren en dat een energievoorziening uitvalt.

Hitte

Veel mensen vinden de stijgende temperatuur aangenaam. Maar vooral oudere mensen kunnen veel hinder ondervinden van hittegolven. Sterker nog, tijdens een hittegolf stijgt het aantal sterfgevallen met 12 procent. Dat zijn veertig extra doden per dag. Toch hebben niet alleen ouderen last van hitte. De arbeidsproductiviteit daalt en het ziekteverzuim neemt toe als het kwik stijgt. Dat is niet alleen onaangenaam, maar heeft uiteraard ook nadelige economische gevolgen. Door verdergaande verstedelijking wordt dit probleem steeds groter, want hoe meer stenen en asfalt, hoe hoger de temperaturen in de stad.

Droogte

We krijgen ook steeds vaker te maken met periodes van droogte. De gevolgen daarvan zijn voor de burgers in de stad misschien minder zichtbaar, maar niet minder groot. Paalrot is een groot probleem bij huizen met een houten fundering en zorgt tussen nu en 2050 voor een schadepost die kan oplopen tot zo'n 25 miljard euro. Droogte zorgt ook voor verzakking van de grond en mogelijke scheuren in dijken. En dat heeft weer gevolgen voor de veiligheid.

Overstroming

Nederland is een veilige delta, maar overstromingen zijn niet uit te sluiten. En de gevolgen van zo'n mogelijke overstroming worden steeds groter. Dat heeft te maken met de groei van het aantal mensen achter de dijk en de economische bedrijvigheid. Driekwart van de woningen in binnendijs gebied kan schade ondervinden bij een doorbraak van de primaire waterkeringen. Vitale en kwetsbare functies, zoals ziekenhuizen en energiecentrales, zijn vaak niet bestand tegen een mogelijke overstroming.

Onderteken de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie

Om ook in de toekomst prettig te kunnen wonen, werken en recreëren in ons land moeten we onze steden inrichten met het oog op de toekomst. Door samen te werken kunnen we kansen benutten die de klimaatverandering met zich meebrengt en het stedelijk gebied beter bestand maken tegen hevige regenbuien, periodes van droogte en hitte en de gevolgen van een mogelijke overstroming. Werkt u of wilt u werken aan het klimaatbestendig en waterrobuust maken van het stedelijk gebied? Teken dan ook de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie.

De ondertekening van de Intentieverklaring vindt plaats op het Festival Ruimtelijke Adaptatie op 9 oktober in Utrecht. Maak tijdens dit festival bovendien kennis met andere partijen die zich bezighouden met ruimtelijke klimaatadaptatie, woon de presentatie van het Kennisportaal Ruimtelijke Adaptatie bij en leer meer over het Stimuleringsprogramma.

Slim veranderen

Om bedreigingen tegen te gaan en kansen te benutten moet klimaatbestendig en waterrobuust inrichten een vanzelfsprekend onderdeel worden bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen. Door nú maatregelen te nemen, maken we onze steden mooier en voorkomen we in de toekomst grote schade. Voor veel maatregelen geldt bovendien dat ze kosteneffectief zijn, als ze maar in een vroeg stadium in het proces worden meegenomen. Alle betrokken overheden en marktpartijen zijn hier samen verantwoordelijk voor en spelen daarbij dus een belangrijke rol.

Manifest Klimaatbestendige Stad

'Nú bouwen aan de stad van de toekomst' – dat is de titel van het Manifest Klimaatbestendige Stad dat in 2013 is opgesteld door de vier coalities van het Deltaprogramma Nieuwbouw en Herstructurering (DPNH). Deze coalities – op het gebied van bouw en stedelijke ontwikkeling, stedelijk water, openbare ruimte en groen en infrastructuur – bestaan uit mensen van verschillende overheden en het bedrijfsleven. In het manifest doen de coalities een appèl aan overheden en marktpartijen om samen met de inwoners van de stad verantwoordelijkheid te nemen voor de klimaatbestendige stad. Daarnaast zijn er acties in opgenomen,

Dingen in beweging krijgen

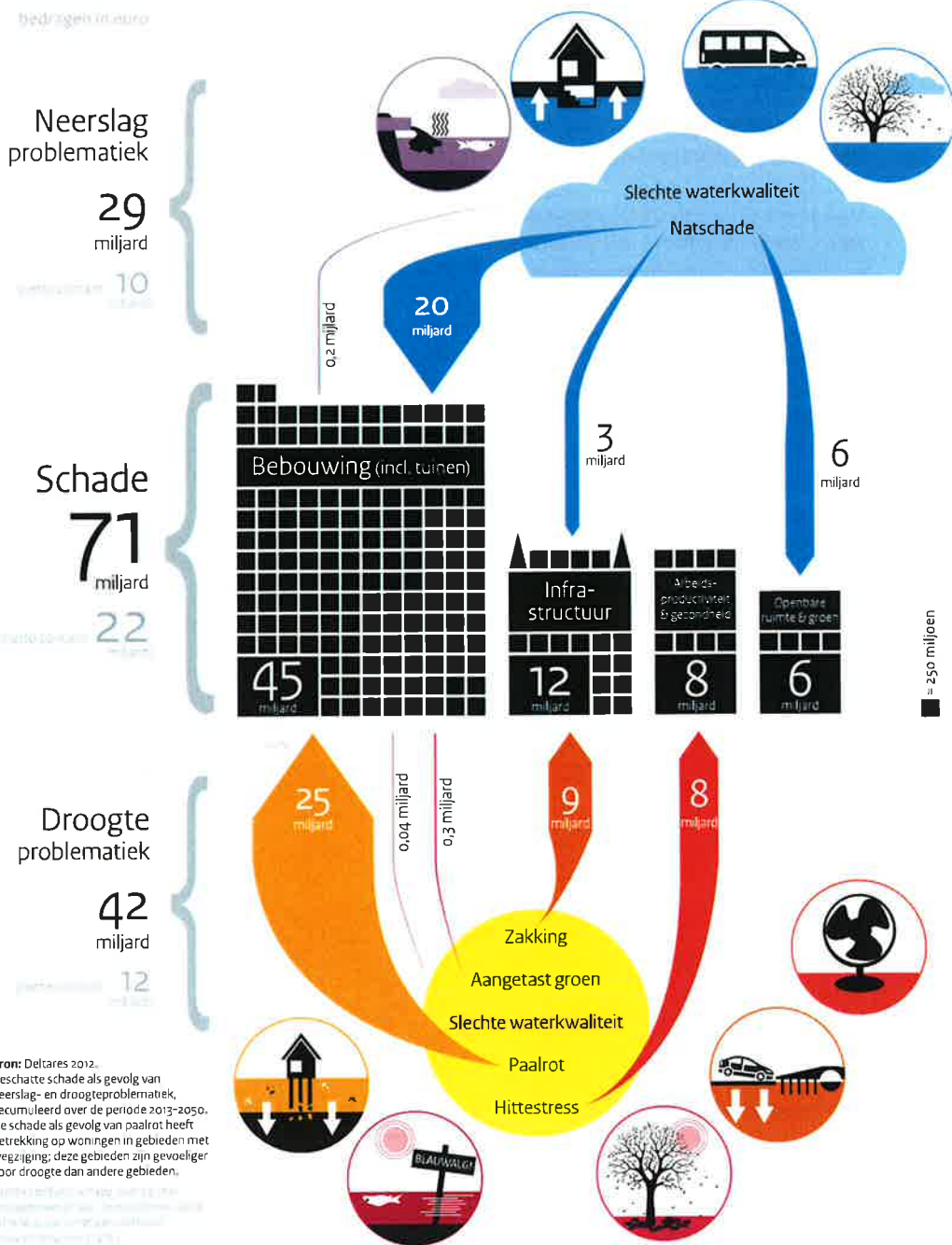

Geurt van Randeraat, directeur van SITE urban development is ambassadeur voor de Klimaatbestendige Stad en was als voorzitter van de coalitie bouw en stedelijke ontwikkeling blij verrast over de betrokkenheid van de deelnemers uit zijn coalitie. Van Randeraat: "Dat engagement heeft naar mijn

idee te maken met het feit dat het thema klimaatbestendige stad de sector raakt. Het zou een kans kunnen zijn om de dingen weer in beweging te krijgen. Het is goed te kijken naar de mooie voorbeelden. Neem bijvoorbeeld de wijk Lanxmeer in Culemborg. Leven in en om water en de natuur is daar het uitgangspunt. Daar is vraag naar, dat willen mensen graag. Dat zo'n wijk ook klimaatbestendig wordt gebouwd is vervolgens mooi meegenomen. Een ander prachtig voorbeeld is het ontwerp voor een nieuwe markt in Beverwijk. De eigenaar heeft daar een volledig duurzaam, klimaatbestendig plan neergelegd. Hij doet dat vanuit zijn eigen visie. Maar het moet voor hem ook commerciële meerwaarde opleveren, anders zou hij het niet doen. Dat kan blijkbaar."

Muren slechten

Van Randeraat: "Wij zoeken vooral naar manieren waarop de overheid private partijen uit kan dagen om zelf die klimaatadaptatie aan te pakken. En naar manieren om de muur te slechten die lijkt te bestaan tussen waterschappen en private partijen. Misschien bestaat die muur vooral in hoofden van de betrokken partijen, want de bereidheid tot kennisdelen is bij beide partijen groot. Maar het blijft een uitdaging die twee partijen in een vroeg stadium samen om tafel te krijgen bij grote projecten."

Deltaprogramma Nieuwbouw en Herstructurering

Stad en water komen elkaar steeds vaker tegen. Waterveiligheid is niet alleen meer een kwestie van dijken bouwen en onderhouden, maar ook van ruimtelijke inrichting. Daarnaast wordt die ruimtelijke inrichting van steeds groter belang bij het aanpakken van de problemen die hevige regenbuien, droogte en hitte met zich meebrengen. Het Deltaprogramma Nieuwbouw en Herstructurering verkent hoe ruimtelijke maatregelen kunnen bijdragen aan het beperken van de gevolgen van een overstroming, een hevige regenbui, langdurige droogte en extreme hitte. De resultaten dragen bij aan de deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie.

www.ruimtelijkeadaptatie.nl

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Augustus 2014

Toelichting op de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie

Met de Deltabeslissing ruimtelijke adaptatie en het Bestuursakkoord Deltaprogramma zetten de overheden een grote stap op weg naar een klimaatbestendig en waterrobuust stedelijk gebied in Nederland. Maar overheden kunnen klimaatbestendigheid niet alleen bereiken. Werken aan klimaatadaptatie gebeurt in de haarvaten van onze samenleving. In beleid, in planvorming in het bouwproces en in beheer. Overheden moeten samenwerken met burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, kennis- en onderwijsinstellingen.

De Intentieverklaring ruimtelijke adaptatie verbindt alle partijen die concrete stappen willen zetten aan een gezamenlijke ambitie.

De ondertekening van de Algemene Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie en regionale/lokale intentieverklaringen vindt plaats op het Festival Ruimtelijke Adaptatie op 9 oktober in Utrecht. Tijdens dit festival presenteert het Deltaprogramma tevens de Deltabeslissing ruimtelijke adaptatie, het Stimuleringsprogramma ruimtelijke adaptatie, de Handreiking ruimtelijke adaptatie.

De Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie is een vervolg op het Manifest Klimaatbestendige Stad 'Nú bouwen aan de stad van de toekomst'. Dit Manifest is in 2013 opgesteld door vier coalities waar diverse overheden en niet-overheden hun praktijkervaring konden inbrengen. In het manifest doen de coalities een appèl aan overheden en marktpartijen om samen met de inwoners van de stad verantwoordelijkheid te nemen voor de klimaatbestendige stad.

De Deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie bevat bestuurlijke afspraken tussen overheden. Na het vaststellen van de DBRA in een bestuursakkoord, start via het Stimuleringsprogramma de implementatie. Daarnaast heeft het Deltaprogramma op verzoek van de Stuurgroep DPNH marktpartijen, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en individuele overheden uitgenodigd om samen een *coalition of the willing* te smeden als bekrachtiging van het Manifest. Met het ondertekenen van de Algemene Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie onderschrijven zij de intenties, waar ze in de periode van 2015 tot-2020 invulling aan gaan geven. Zij spreken de bereidheid uit om met andere partijen samen te komen tot uitvoeringsafspraken. Het voorbereiden van regionale of lokale intentieverklaringen is een voorbeeld van het praktisch maken van deze bereidheid. Deze intentieverklaringen vormen de opstap naar ruimtelijke adaptatie deals. Deze deals kunnen over klimaatadaptatie in een klein of een groot project of programma gaan. Het kan over water gaan of over droogte. Omvang en onderwerp maken niet uit, zolang het de klimaatbestendigheid van een bepaald gebied maar ten goede komt.

De wens om te komen tot een intentieverklaring komt bij marktpartijen, maatschappelijke organisaties, onderwijs- en kennisinstellingen zelf vandaan. In het kader van onze marktconsultatie zeiden deze partijen hierover het volgende:

- Ruimtelijke klimaatadaptatie is een actueel en urgent onderwerp. Met het tekenen van de Algemene Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie laten betrokken partijen zien dat ze het belangrijk vinden ermee aan de slag te gaan.
- Ruimtelijke klimaatadaptatie heeft meer bekendheid nodig. De Algemene Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie kan daarbij helpen.
- Steeds meer landen krijgen te maken met de negatieve effecten van klimaatverandering. Vaak in heviger mate dan in ons land. Daarom is werken aan ruimtelijke adaptatie een belangrijk exportproduct, waarvan het belang door de Algemene Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie wordt onderschreven.
- Het is belangrijk alle mogelijke kansen te benutten die waterrobuust en klimaatbestendig bouwen bieden. Door intenties te delen, worden die kansen beter zichtbaar.

Algemene Intentieverklaring ruimtelijke adaptatie

Det Concept

Definitief Concept
DPNH

5 september 2014
Robert de Graaff
Garnt Arbouw
Jasper Groos

1. De Partijen

1. A, B, ... hierna te noemen: 'Marktpartijen, Maatschappelijke Organisaties, Kennis- , Onderwijsinstellingen Die Ondertekenen';
2. C, hierna te noemen: 'Ministerie';
3. M, N, ... hierna te noemen: 'Individuele Waterschappen Die Ondertekenen';
4. K, L, ... hierna te noemen: 'Individuele Provincies Die Ondertekenen';
5. O, P, ... hierna te noemen: 'Individuele Gemeenten Die Ondertekenen';
6. Genoemden onder 2., 3. 4. en 5. samen te noemen: 'Overheden Die Ondertekenen'

Hierna tezamen ook genoemd: Partijen,

2. constateren dat:

- a) Marktpartijen, maatschappelijke organisaties, kennis- , onderwijsinstellingen een *coalition of the willing* willen smeden;
- b) overheden¹ samen het beleidsvoorstel 'Deltabeslissing ruimtelijke adaptatie' hebben voorbereid; het Rijk, IPO, UvW en VNG bereid zijn om voor de beleidsmatige verankering hiervan het 'Bestuursakkoord Deltaprogramma' te sluiten²;
- c) Een *coalition of the willing* van individuele niet-overheden en individuele overheden de Deltabeslissing ruimtelijke adaptatie en het Bestuursakkoord Deltaprogramma verbreedt en versterkt,

3. onderschrijven het belang van klimaatbestendig en waterrobuust (her)ontwikkelen, omdat:

- a) steden en dorpen de plekken zijn waar Nederlanders wonen, werken, ondernemen en hun vrije tijd doorbrengen. Dat de stad de motor is van de economie. Dat een goede kwaliteit van de leefomgeving van steden en dorpen daarom essentieel is;
- b) door voortgaande verstedelijking de kwetsbaarheid van grote delen van Nederland toeneemt voor de gevolgen van overstromingen, extreem weer, relatieve bodemdaling, stijging van de zeespiegel, een grotere kweldruk en verzilting³;
- c) het bebouwde gebied in Nederland door extreem weer zoals zware regenval, langdurige droogte en hoge temperaturen nu al regelmatig te maken heeft schade aan gebouwen, boven- en ondergrondse infrastructuur, groenvoorzieningen, groter gezondheidsrisico voor bewoners. Een schade die tot 2050 tot tientallen miljarden kan oplopen⁴;
- d) klimaatverandering en de aanpak daarvan kansen biedt, die benut kunnen worden door slim te investeren, realiseren en beheren; en kansen biedt voor ondernemerschap en innovatie,

4. spreken de volgende intenties uit:

Deel 1: Ambities voor klimaatbestendige stad in 2050 en tussendoelen in 2020

Partijen delen als ambitie voor het stedelijk gebied dat in **2050**, bij hevige neerslag of bij hoog water aan de kust en in rivieren, schade aan gebouwen waar redelijkerwijs mogelijk, wordt

¹ Ministerie van IenM, IPO, UvW, VNG

² De koepels ondertekenen het Bestuursakkoord Deltaprogramma. Voor deze intentieverklaring gaan de ondertekenaars er vanuit dat de ondertekenende overheden de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie uitvoeren en in dat kader voor 2020 klimaatbestendigheid van het eigen plangebied analyseren ('weten'), de resultaten van deze analyse vertalen in een gedragen ambitie en een adaptatiestrategie met concrete doelen ('willen') en de beleidsmatige en juridische doorwerking van deze ambitie borgen voor uitvoering ('werken').

³ DPNH, Knelpuntenanalyse DPNH, 2011

⁴ Hoogvliet, Schades door watertekorten en -overschotten in stedelijk gebied, 2012

voorkómen, mensen en diensten de hoofdwegen kunnen blijven gebruiken en de gezondheid niet bedreigd wordt; dat slachtoffers, schade en maatschappelijke ontwrichting, waar redelijkerwijs mogelijk, worden voorkómen; dat in 2050 de waterkwaliteit nog goed is.

Voor perioden van droogte en/of hitte en lage grondwaterstanden delen Partijen de ambitie dat in 2050 aantasting van funderingen, ongelijkmatige zetting en schade aan groen, aantasting van de gezondheid van mensen en van de leefbaarheid van de stad zo veel mogelijk wordt voorkómen en de stedelijke infrastructuur⁵ zo veel mogelijk blijven functioneren.

Partijen onderschrijven het doel dat klimaatbestendig en waterrobuust inrichten uiterlijk **2020 integraal onderdeel** is van beleid en handelen. Partijen ontwikkelen de *kennis* die hiervoor nodig is en die het benutten van de kansen, die de adaptatiestrategie² biedt, mogelijk maakt. De partijen in de realisatieketen (overheden en niet-overheden) hebben in 2020 samen werkwijzen ontwikkeld (o.a. voor aanbestedingen), die innovatie op het gebied van klimaatadaptatie mogelijk maken en zo veel mogelijk ruimte bieden voor dialoog tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers.

Overheden Die Ondertekenen zorgen ervoor dat in 2020 de uitkomsten van de analyse, de ambities, concrete doelen en de adaptatiestrategie die zij in het kader van de implementatie van de Deltabeslissing ruimtelijke adaptatie (zie bijlage 1) opstellen⁶ bij derden bekend zijn.

Partijen bevorderen, waar mogelijk, *draagvlak* voor deze gezamenlijk te stellen ambities, concrete doelen en adaptatiestrategie.

Deel 2: Governance Klimaatbestendige Stad

Partijen hebben de intentie samen te bouwen aan de klimaatbestendige stad door (voor zover van toepassing vanuit de eigen rol):

- klimaatmitigatie en -adaptatie, ruimtelijke kwaliteitsopgaven, economie, leefbaarheid en gezondheid te zien als één stedelijke opgave die om integrale oplossingen vraagt;
- het water in de stad in beschouwing te nemen als één systeem, waarvan de onderdelen grond-, hemel-, oppervlakte-, en afvalwater samenhangen, zowel onderling en als in hun relatie tot de openbare ruimte: kwantitatief en kwalitatief, functioneel en financieel;
- bij financiële berekeningen en afwegingen uit te gaan van een tijdshorizon die past bij de levensduur van de objecten (Life Cycle Costs) en daarbij de gevolgen van klimaatverandering te betrekken;
- potentiële maatregelen voor klimaatbestendigheid⁷ standaard te verwerken in ontwerpend onderzoek, ontwerpen, ruimtelijke plannen, beheer en onderhoud;
- waar mogelijk, burgers en burgerinitiatieven op het gebied van klimaatadaptatie te stimuleren en versterken;
- ondersteunen initiatiefnemers van gebiedsontwikkelingsprojecten (bestaande stad en nieuwbouw) met het vroegtijdig in overleg gaan en inbrengen van beschikbare kennis over bodem, het watersysteem en ondergrond;
- aan te sporen tot innovatie en co-creatie en daaraan zelf bij te dragen door vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid kennis en ervaringen over klimaatadaptatie te ontwikkelen en delen met partners en in samenwerkingsverbanden;
- in samenwerkingsverbanden initiatieven te ontwikkelen om bij gebiedsontwikkeling kansrijke maatregelen voor klimaatbestendigheid te ontdekken en toe te passen, door bijvoorbeeld het sluiten van regionale/lokale *deals* over ruimtelijke adaptatie in concrete projecten of programma's.

⁵ zoals de verkeers-, afvalwater-, drinkwater-, gas-, elektriciteits-, ICT- en datainfrastructuur

⁶ De overheden gaan aan de slag met de stappen 'weten', 'willen' en 'werken' en organiseren daarbij draagvlak. In deze intentieverklaring verklaren de partijen hieraan vanuit hun eigen rol bij te willen dragen.

⁷ Zie 'Handreiking Ruimtelijke Adaptatie'

Marktpartijen, Maatschappelijke Organisaties, Kennis- , Onderwijsinstellingen Die Ondertekenen:

- besteden in diensten en producten op het gebied van onderzoek, onderwijs, plannen, realisatie, beheer en onderhoud van ruimtelijke initiatieven en hun corporate communicatie actief aandacht aan klimaatadaptatie;
- stimuleren onderwijs en onderzoek voor verdere ontwikkeling van kennis ten behoeve van klimaatadaptatie van het stedelijke gebied.

Overheden Die Ondertekenen:

- delen de bevindingen uit analyse van effecten van klimaatverandering met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties en informeren hen over maatregelen die zij zelf kunnen treffen;
- beschrijven in ruimtelijke plannen, indien analyse van effecten van klimaatverandering hiertoe aanleiding geeft, de wijze waarop klimaatadaptatie is opgenomen in het betreffende plan.

Individuele Gemeenten Die Ondertekenen:

- spannen zich samen met andere partijen (zoals het waterschap) in om te voorkomen dat de gezondheid van de inwoners van de gemeente wordt aangetast en de leefbaarheid van het stedelijk gebied afneemt door klimaatverandering.

Individuele Waterschappen Die Ondertekenen:

- zoeken voor ruimtelijke adaptatie waar mogelijk naar synergie tussen eigen plannen en andere ruimtelijke ontwikkelingen in de stedelijke omgeving.

Slotbepalingen

Deze intentieverklaring treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening en geldt tot 31 december 2020. De intentieverklaring kan worden ondertekend in meerdere exemplaren. Ieder ondertekend exemplaar wordt geacht een origineel exemplaar te zijn en alle exemplaren gezamenlijk vormen een en dezelfde intentieverklaring. De handtekeningpagina van ieder exemplaar kan worden toegevoegd aan ieder ander exemplaar om de volledig ondertekende intentieverklaring te vormen. De intentieverklaring en/of de handtekeningpagina's kunnen via e-mail of fax tussen partijen worden uitgewisseld en een via e-mail of fax uitgewisselde handtekening van iedere partij wordt geacht een originele handtekening te zijn.

Het ministerie van IenM evalueert in 2017 met Partijen de intentieverklaring en doet Partijen een voorstel voor het vervolg. Alle in deze intentieverklaring genoemde afspraken worden zo snel mogelijk ter hand genomen.

Partijen komen overeen dat de afspraken van deze intentieverklaring niet in rechte afdwingbaar zijn.

Ondertekening

Getekend te Utrecht op 9 oktober 2014

<organisaties en namen>

Bijlage 1: Voorstel Deltabeslissing ruimtelijke adaptatie (Deltaprogramma 2015 versie 23 mei 2014)

NB: deze tekst wordt vervangen door de definitieve tekst zodra deze openbaar is.

De deltacommissaris stelt voor over ruimtelijke adaptatie te beslissen dat:

- Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen de gezamenlijke ambitie vastleggen dat Nederland in 2050 zo goed mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht en bij (her)ontwikkelingen geen extra risico op schade en slachtoffers ontstaat voor zover dat redelijkerwijs haalbaar is;
- klimaatbestendig en waterrobuust inrichten uiterlijk 2020 onderdeel is van het beleid en handelen van deze partijen, door bij hun regionale en lokale ruimtelijke afwegingen de waterrobuustheid en klimaatbestendigheid van het eigen plangebied te analyseren ('weten'), de resultaten van deze analyse te vertalen in een gedragen ambitie en een adaptatiestrategie met concrete doelen ('willen') en de beleidsmatige en juridische doorwerking van deze ambitie te borgen voor uitvoering ('werken');
- ieder van deze partijen aan de overeengekomen gezamenlijke ambitie invulling geeft op basis van de eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden;
- deze partijen hiervoor een aantal generieke uitgangspunten hanteren, zoals beschreven in onderstaande toelichting en bijlage xx;
- de watertoets zijn wettelijke verankering als procesinstrument behoudt en de toepassing vroeg in het ruimtelijk proces plaatsvindt;
- de overheden gezamenlijk de Handreiking ruimtelijke adaptatie en een Stimuleringsprogramma ruimtelijke adaptatie beschikbaar stellen als ondersteunende instrumenten voor het realiseren van de ambitie;
- het Rijk ervoor zorgt dat nationale vitale en kwetsbare functies uiterlijk in 2050 beter bestand zijn tegen overstromingen (zie interdepartementale afspraken in bijlage xx) en daarvoor zo nodig in 2020 of zoveel eerder als mogelijk beleid en regelgeving heeft vastgesteld;
- in 2017 en daarna regelmatig in het Deltaprogramma een evaluatie plaatsvindt over de voortgang van de klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting en de instrumenten die beschikbaar zijn om de ambitie te realiseren.

Toelichting op de generieke uitgangspunten

Weten, willen, werken

Rijk, provincies en gemeenten geven samen met de waterschappen een regionale en lokale uitwerking aan de ambitie. Zij doorlopen hiervoor eventueel samen met maatschappelijke organisaties en marktpartijen drie stappen aan de hand van de volgende generieke uitgangspunten:

1. 'weten': analyse van de waterrobuustheid en klimaatbestendigheid van het (plan)gebied en de functies. Deze analyse vindt - voor zover de gegevens beschikbaar zijn - plaats binnen de bandbreedte van de deltasenario's en met de meest recente datasets die hieraan ten grondslag liggen, met 2030 en 2050 als richtjaren. De overheden kiezen voor deze analyse een passend schaalniveau.
2. 'willen': vertaling van de bedreigingen en kansen uit de analyse in een gedragen ambitie en adaptatiestrategie. De overheden formuleren hiervoor concrete doelen. Zij leggen een relatie tussen de adaptatiestrategieën op regionale en lokale schaal en waarborgen de samenhang met de voorkeursstrategieën voor waterveiligheid en zoetwater van het Deltaprogramma.
3. 'werken': beleidsmatige en juridische doorwerking van de ambitie. Iedere overheid geeft aan hoe de ambitie doorwerkt in het eigen beleid (voor het gehele fysieke domein), ruimtelijke plannen en verordeningen, business cases, uitvoering, beheer en 'groot' onderhoud.

Monitoring en evaluatie

In het kader van het Deltaprogramma wordt jaarlijks in beeld gebracht in hoeverre de klimaatbestendige en waterrobuuste ruimtelijke inrichting van het bebouwd gebied en de vitale en

kwetsbare sectoren onderdeel is van het handelen van de partijen. In 2017 vindt een evaluatie plaats over de voortgang, die ook ingaat op de vraag of aanvullend instrumentarium nodig is om de ambitie te bereiken. Het Rijk en de koepels zorgen samen voor het ontwerp en de uitvoering van het monitoringsprogramma en de evaluatie en zorgen daarbij voor afstemming met andere meetmomenten, zoals de benchmarks in de waterketen.

Def Concept